

There are no translations available.

□

□□□□□□□□□□ **Мама моя рідна і єдина**
(вірші українських поетів про маму)

Акулов Г.
Молитва

Свята моя ненько, я вдячний Тобі,
Що в хаті тепленько і сіль є, і хліб,
За те, що ще можу свій хрест я нести,
О Матінко Божа, спаси і прости.
Твори, Богородице, рідному сину
Молитву за нас і за всю Україну,

Молитву нехитру, святу і просту,
Неси її, Сину Ісусу Христу.
Помилуй нас Боже, гріхи нам прости,
І дай нам ще сили в гріхах не зрости.
Свята наша Ненько, ми вдячні Тобі,
Що діток своїх Ти борониш в біді.

* * *

**Алич С.
Мати**

Ой не хоче заспівати мені вода,
Як співала ніжно мати молода.
І нема мені у тузі ні на мить
На чії коліна голову схилить.
Сміх нічий вже не розтопить в серці сніг,
Так, як мами теплий голос завжди міг.
Хоч би зайдою чи гостем побувать,
Де веселка вміла очі цілувать...
Так далеко рідна пісня, ті літа,
Що ні хмарка, ні орел не доліта.

* * *

**Геращенко В.
З літер снується, в'яжеться слово**

Ми зі сповитку його всотали:
Мамина пісня, мамина мова
В душу добірним зерням упали.
І проростає тугим колоссям:
Дужі, мужні, зміцнює крила
Мамина пісня, мамина мова -

Ніжна, співуча - довіку мила.
Часом наснитися знову і знову
Миле дитинство - чиста криниця,
Мамина пісня, мамина мова -
Світлим промінням в серці іскриться.
Завжди пригадуєм ми колискову,
Що вечорами вона співала -
Мамина пісня, мамині мова
Трунком мелодій нас чарувала.

* * *

**Геращенко В.
Клен затужив, вколисаний вітрами**

Клен затужив, вколисаний вітрами,
На вишнях лист від горя закипів.
Останнє літо відпливло для мами,
Останній день для мами відгорів.
І ось... нема... Погасла, наче зірка,
Зів'яла, мов стебельце лободи.
І грядка в бур'янах без неї згиркла,
І смак природний втратили плоди.
І якось враз все смутком налилося,
І в щемоні будинок занімів.
Лиш чути тужний стогін стоголосий,
Та скорбний плач розгублених синів.
В тяжкі роки вона дітей ростила,
В полоні горя, голоду, нужди,
Недосипала, поралась-трудилась -
І ось... Пішла, навічно, назавжди...

* * *

**Геращенко В.
Мамо моя рідна і єдина**

Мамо моя рідна і єдина,
Ластівко добра і теплоти,
Я для тебе був і є дитина,
І для мене найдорожча ти.
Доки в грудях буде серце битись,
Втратити тебе я так боюсь.
Я на тебе хочу надивитись,
За здоров'я Богу помолюсь.
Скільки ти зазнала горя й муки
У своєму нелегкім житті!
Я цілую ці дбайливі руки,
Мозолисті, вмілі, золоті.
Хай поля-лани зерняться житом
І вруняться колосом без меж,
Скільки я на світі буду жити,
Ти в моєму серці не помреш!
Доки в грудях буде серце битись,
Втратити тебе я так боюсь.
Я на тебе хочу надивитись,
І чомусь ніяк не надивлюсь.

* * *

**Геращенко В.
Моїй матері**

Виглядай мене, мамо,
                    із далеких доріг.
Знай, що пізно чи рано
                    я вернусь на поріг.
Обійму міцно-міцно
                    горем згорблений стан,
Задивлюсь в твої очі,
                    розцілую вуста.
Жаль, що зцілить не зможу
                    Ран глибоких душі.
Про одне тебе прошу -
                    ти себе бережи.
Виглядай мене, мамо,
                    болем серце не край.

Я на крилах нестимусь
у наш сонячний рай.
Через хачі і морок,
перешкоди й біду -
Все здолаю, все зможу,
а до тебе прийду.
Чебрецеве повітря,
споришеві стежки,
Я до вас першим вітром
прилечу навпрошки.
Чую пісню дитинства
з дорогого села,
Звідкіля мене доля
у світи повела.
В снах вже маряться квіти
у дворі під вікном,
Добротою повіті
й материнським теплом.
Оживе біла хата,
скресне піснею гай,
Тільки б ти не хворіла...
Вже лечу - зустрічай.

* * *

Геращенко В. Пам'яті матері

Задивилась мати в далеч синю,
Біля обрію туман розтав.
Жевріє надія стріти сина,
Та дорога за селом пуста.
Відцвітає груша серед двору,
Спориші, мов килим - хто б стоптав?
Що з тобою, сину? Може, хворий?
Все хіба розкажеш у листах...
Заросла стежина в край дитинства -
Стежка та, що бігав босоніж...
Отчий дім тобі чому чужим став?
Що за справи дому важливіш?

Та згадай - стара сумує хата,
Зажурилась поламаний поріг,
І ніхто не вмів так чекати,
І ніхто не вмів так прощати,
Як прощають рідні матері...

* * *

**Геращенко В.
Така роса**

Така роса,
Така роса прозора...
Стрічаю сонце
В полі за селом,
Де квіти польові,
Неначе зорі,
Торкає вітер
Лагідним крилом.
Аж ось, проміння
Розпростерло руки
І спрагло п'є,
Спиває всю росу.
І враз, стріпнувшись,
Подалися на луки,
А я додому
Сонечко несу.
А ще в село
Несу пучок волошок.
Ці квіти ніжні
Синьо-голубі -
Тобі, моя єдина
І хороша,
Найкраща в світі,
Матінко, тобі.

* * *

**Гребінка Є.
Українська мелодія**

«Ні, мамо, не можна нелюба любить!
Нещасная доля із нелюбом жить.
Ох, тяжко, ох, важко з ним річ розмовляти!
Хай лучче я буду ввесь вік дівовати!»

- Хіба ж ти не бачиш, яка я стара?
Мені в домовину лягати пора.
Як очі закрию, що буде з тобою?
Останешся, доню, одна, сиротою!

А в світі яке життя сироті?
І горе, і нужду терпітимеш ти.
Я, дочку пустивши, мовляв, на поталу,
Стогнуть під землею як горлиця стану.

«О мамо, голубко, не плач, не ридай.
Готуй рушники і хустки вишивай.
Нехай за нелюбом я щастя утрачу;
Ти будеш весела, одна я заплачу!»

Ген там, на могилі, хрест божий стоїть,
Під ним рано й вечір матуся квилить;
«О боже мій милий! що я наробила!
Дочку, як схотіла, із світа згубила!»

* * *

Костенко Л.

Мати

Вона була красуня з Катеринівки.
Було у неї п'ятеро вже вас.
Купляла вам гостинчика за гривеник,
топила піч і поралась гаразд.

Ходила в церкву, звісно, як годиться.
Галдущики сушила на тину.
Така була хороша молодиця
і мала мрію гарну і чудну.

У ті часи, страшні, аж волохаті,
коли в степах там хто не воював, -
от їй хотілось, щоб у неї в хаті
на стелі небо хтось намалював.

Вона не чула зроду про Растреллі.
Вона ходила в степ на буряки.
А от якби не сволок, а на стелі -
щоб тільки небо, небо і зірки.

Уранці глянеш - хочеться літати.
Вночі заснеш у мужа на плечі.
Де б маляра такого напитати?
Навколо ж орачі та сіячі.

Уваживши ту мрію дивовижну,
приходив небо малювать шуряк.
Вона сказала: - Перестань, бо вижену.
У тебе, - каже, - небо, як сіряк.

Якийсь художник у роки голодні
зробити небо взявся за харчі.
Були у нього пензлі боговгодні,
став на осліп, одсунув рогачі.

У нього й хмари вигинались зміями,
уже почав і сонце пломінке.
Вона сказала: - Ні, ви не зумієте.
Злізайте, - каже. - Небо не таке.

Вона тим небоа у тій хаті марила!
Вона така була ще молода!
Та якось так - то не знайшлося маляра.
Все якось так - то горе, то біда.

І вицвітали писані тарелі,
і плакав батько, і пливли роки, -
коли над нею не було вже стелі,
а тільки небо, небо і зірки...

* * *

**Мирний В.
Мати**

Як ти часто зайнятий лиш собою -
Своїми радощами, своєю любов'ю!
А десь поруч по хаті та ходить мати,
Ладна тебе й диханням зігрівати.
Глянеш нишком - і душу тобі обпалить
Її тиха, натомлена сивина.
То - невдачі твої, і злети, й провали...
Ти молись їй: не вічна ж вона.

* * *

**Мусієнко О.
Матері**

Кожен ранок в Тетерів спадають
Голубі тумани навесні.
І вітри летючі овівають
Твої коси в срібній сивині.
Чом стоїш при схиленій ялині
Край дороги, що побігла вдаль,
Чом в очах твоїх у материних
Світла радість і важка печаль?
Знаю, знаю, мати моя рідна,
Сина ждеш єдиного свого,
Що ішов за нашу Батьківщину
По шляхах гарячих крізь вогонь.
Пролітають птиці, дзвін весняний
Розливають в росяних вітрах.
Та не верне сокіл твій коханий,
Що поліг на дальніх рубежах.
У лани колгоспнії співучі
Вирушають вранці трактори.
Пропливають літаки могуті
Над тобою в сяєвом зорі.
Невмирущу пісню твого сина
Їм завжди нести в щасливу даль...
І тому в очах у материних
Світла радість і важка печаль

* * *

**Олесь О.
Моїй матері**

Приснилося, що я вернувсь додому.
Іду, дивлюсь: мій край, моя земля,
Сміються в сонці золотому
Річки, і села, і поля.

Ось-ось прийду до хатоньки моєї,
Де мати жде мене й не жде,
Я скрикну «Матінко!» до неї,
Вона на груди упаде.

І будуть литись теплих сліз потоки
І в них бринітимуть слова:
«Я ждала, ждала цілі роки
І в'яла, сохла, як трава...»

Іду зеленою межею,
Кругом хвилюються жита,
І в'ється щастя над душею -
І на плечі нема хреста...

Прокинувсь в морі раювання
І все збагнув, і похолов...
Іду дорогою вигнання,
І по сліду моему - кров.

* * *

Олійник Б.
Мати

Зупиніться, поети!
Чекайте, не треба...

Мати вийшла на ганок
і дивиться в небо.
Мати дуже висока,
древніша од космосу,
На плечі в неї райдуга
гнеться коромислом.
Приймачі підбадьорливо
сиплють прогнози.
Мати мовчки ковтає
просолені сльози.
Мати вірить не дуже
професорським викладам:
Ще ж немає од серця
точнішого приладу.
І тривога їй кригою
пада на серце:
«А як з космосу чорного
син не повернеться?»
О, тоді він для хлопців -
одвічною зіркою,
Будуть пафосні вірші
і оклики в збірках!
Будуть довгі романи
й поеми, як ринви...
Лиш ніколи не буде
у матері сина.
І тому вона йде
за село, на околицю,
І стає на коліна,
і небові молиться.
Та не супте ви брів
і не хмартесь осінньо:
Мати молиться в небо...
на рідного сина.

* * *

**Олійник Б.
Мати сіяла сон...**

Мати сіяла сон
під моїм під вікном,
А вродив соняшник.
І тепер: хоч буран,
                  хоч бур'ян чи туман,
А мені – сонячно.
Мати сіяла льон
                  під моїм під вікном,
А зійшло полотно.
І тепер: хоч яри,
                  хоч вітри крізь бори,
А я йду все одно.
Мати сіяла сніг,
                  щоб він м'яко – до ніг,
А вродило зілля.
І хоч січень січе,
                  а мені за плечем
Журавлі журавлять.
Мати сіяла хміль,
                  щоб дівчат звідусіль
Станом я знаджував,
А вони, як на сміх, проминали усі,
Все ж одна – зважилась.
Мати вибрала льон.
                  І вино вже давно
Хмільно так хмелиться.
І з-під крил журавлиних
                  мені під вікно
Листопад стелиться.
Тільки квітом своїм
                  при моєму вікні
Не опав соняшник.
Я несу його в світ,
                  щоб не тільки мені,
Щоб і вам сонячно.

* * *

Олійник Б.

Наша мати - сивая горлиця...

Наша мати - сивая горлиця.
Все до її серденька горнеться:
Золота бджола - намистиною,
Небо - празниковою хустиною,
Сивий дуб - прокуреним прадідом,
Білочка - мальованим пряником,
Жура-журавель над криницею -
Чистою сльозою-водицею,
А земля - пшеницею ярою,
А літа - замисленим явором,
Що із сорок першого журиться:
"Де ж це, молодице, твій суджений?"
Місяць - непоколотим золотом,
А береза - вранішнім солодом,
Хата - ластівками над стріхою,
А туман - вдовиною втіхою.
Крашанкою - сонечко в миснику...
А вона до всіх до них - піснею.

* * *

Олійник Б. Пісня про матір

Посіяла людям
літа свої літечка житом,
Прибрала планету,
послала стежкам споришу,
Навчила дітей,
як на світі по совісті жити,
Зітхнула полегко -
і тихо пішла за межу.
- Куди ж це ви, мамо?! -
сполохано кинулись діти.
- Куди ви, бабусю? -
онуки біжать до воріт.
- Та я недалечко...
де сонце лягає спочити.
Пора мені, діти...
А ви вже без мене ростіть.

- Та як же без вас ми?..
    Та що ви намислили, мамо?
- А хто нас, бабусю,
    у сон поведе по казках?
- А я вам лишаю
    всі райдуги із журавлями,
І срібло на травах,
    і золото на колосках.
- Не треба нам райдуг,
    не треба нам срібла і злота,
Аби тільки ви
    нас чекали завжди край воріт!
Та ми ж переробим
    усю вашу вічну роботу, -
Лишайтесь, матусю.
    Навіки лишайтесь. Не йдіть.
Вона посміхнулась,
    красива і сива, як доля,
Змахнула рукою - злетіли увись рушники.
«Лишайтесь щасливі», -
    і стала замисленим полем,
На цілу планету,
    на всі покоління й віки.

* * *

Олійник Б.
Сива Ластівка

Мамо, вечір догоря,
Вигляда тебе роса,
Тільки ж ти, немов зоря,
Даленієш в небеса,
Даленієш, як за віями сльоза.

Ти від лютої зими
Затуляла нас крильми,
Прихилялася

Теплим леготом.
Задивлялася білим лебедем,
Дивом-казкою
За віконечком, -
Сива ластівко,
Сиве сонечко.

Сад вишневий на порі,
Повернулись журавлі.
А мені, як до зорі,
Долітати на крилі
Все до тебе, як до вічної зорі.

Там, де ти колись ішла,
Тиха стежка зацвіла
Вечоровою матіолою,
Житом-долею світанковою.
Дивом-казкою,
Юним соняхом, -
Сива ластівко,
Сиве сонечко...

* * *

Олійник Б.

Та було у матері чотири сини...

Та було у матері чотири сини.
(Люлі-люлі. Гойда-хить).
Колисала їх, поки мала силу.
Виросли - пустила у світ.

Як прощались - присягали, звісно,
Ми ж тобі і те і се:

І любов довічну, і вірну пісню
У своєму серці принесем.

Та й пішли собі на чотири боки:
Хто пляями, хто шосе.
Снопувались дні, скиртувались роки,
Забувалось те і се.

В того жінка вийшла якась невправна,
В того клопоту як гусей.
Третій побивавсь: «Діла державні».
А четвертий - те і се.

Мати працювала в городній бригаді
І любила борщ пісний.
Перед сном, бувало, вмикала радіо,
Як передавали пісні.

А роки летіли, мов сиві коні...
Вже й недобачати стала.
Над очима клала дашком долоні -
Ждала-виглядала.

На двадцяте літо сини згадали,
Вдарили у поли скрушно.
Зрештою, на карті... село відшукали -
Рушили.

За поріг ступили:
«Здрастуй, ненько,
Вибачай, що трохи запізно.
Так зате ж тобі ми, хоч і далеченько,
А таки ж принесли пісню».

була!
Від тихої колиски до порога
Вона тебе за руку провела.
Вона прибігла стомлена
з роботи,
І, може, сон їй очі замикав,
А дома - новий клопіт і турботи,
І довга низка непочатих справ.
І ти не знав, що терпли в неї руки,
Коли вона сідала до стола
І, затаївши біль в душі і муку,
Із батьком річ проникливу вела.
Вона писала: «Добре нам живеться,
Ти ж про одне, про перемогу дбай.
Уже синок наш бігає й сміється...
Скоріше окупантів добивай».
Вона усе тоді робити вміла,
Вона усе тоді робить могла,
Вона усім нам щедро уділила
І ласки, і сердечного тепла,
Їй не шкодує синівської любові,
Її мозолі й зморшки -
все шануй,
Вклонися їй, скажи привітне слово
І руки працьовиті поцілуй.
Навчись її всім серцем поважати
І берегти від злоби і наруг:
Радянська жінка - трудівниця, мати, -
Вона твій перший і надійний друг.
Їй по плечу, здається, світ підняти,
Їй справи по плечу - великі і малі,
Бо це ж вона, вона народу мати,
А значить -
Мати правди на землі.

* * *

Симоненко В.
Лебеді материнства

Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.

Заглядає в шибку казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї за плечима.

Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати,
Не пуцу тебе колиску синову гойдати.

Припливайте до колиски, лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі, синові під вії.

Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні,

Лопотіли крилати і рожевим пір'ям,
Лоскотали марево золотим сузір'ям.

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

У хмельні смеркання мавки чорноброві
Ждатимуть твоєї ніжності й любові.

Будуть тебе кликати у сади зелені
Хлопців чорночубих диво-наречені.

Можеш вибирати друзів і дружину,

Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибрати.

За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі.

Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

* * *

**Симоненко В.
Матері**

В хаті сонячній промінь косо
На долівку ляга з вікна...
Твої чорні шовкові коси
Припорошила вже сивина.

Легкі зморшки обличчя вкрили -
Це життя трудового плід.
Але в кожному русі - сила,
В очах юності видно слід.

Я таку тебе завжди бачу,
Образ в серці такий несучу -
Материнську любов гарячу
І твоєї душі красу.

Я хотів би, як ти, прожити,
Щоб не тліти, а завжди горіти,
Щоб уміти, як ти, любити,
Ненавидіти, як ти, уміти.

* * *

**Симоненко В.
Одинока матір**

Він мовчки впав.
Отерпли зорі строгі,
Страждання опустилось на лице,
І краєв темінь
Передсмертний стогін,
Безпомічний і гострий,
Мов лянцет.
Його вже не було.
А ненависть стожала
Мечами помсти рвалася у світ,
Бо поруч з ним
Прострелені лежали
Твоя любов,
Твої сімнадцять літ.
Життя тріумфувало у двобої,
Життя крізь смерть
Утвердило себе...
І стала ти
В сімнадцять літ вдовою,
Хоч наречений твій
Ще й не зустрів тебе.

Росли роки.
Росло твоє чекання.
Печаль смоктала радощі твої,
І над твоїм
Розстріляним коханням
Безглуздо реготали солов'ї.
Та право материнства -
За тобою!
І син в колисці пісню наслуха.
Хай вузьколобі
Звуть його ганьбою,
А лицеміри - пасинком гріха.
Нехай духовні покидьки
Й заброди
Байстрям, безбатченком
Назвуть твоє дитя,
Найтяжчий злочин -
Вкрасти у народу
Тобі довірене життя.
Мадонно мого часу!
Над тобою
Палають німби муки і скорбот,
І подвиг твій,
Обпечений ганьбою,
Благословив розстріляний народ.

* * *

Таран А.

Хай щастить у Вашій хаті, мамо

Хай щастить у Вашій хаті, мамо,
Всім, хто переступить Ваш поріг:
Добрим людям, і птахам так само,
І котіві, що в теплі приліг;
Хай щастить кожненькій деревині,
Що до хати віти притуля,
Хай щастить малесенькій травині
Й вітерцю, що приліта здаля.
Ви завжди за всіх були дбайливі -

Бо така ж та доля у вдови.
Бо ж як будуть всі навкруг щасливі,
То щасливі будете і Ви.

* * *

ИИИИИИ

Джерела:

- 1.
- 1.
- 1.
1. Костенко Л. Вибране. - К. : Дніпро, 1989. - С. 96-97.
2. Олійник Б. Пісня про матір : Поезії. - К. : Дніпро, 2004. - 192 с.
3. Поезія: Л. Костенко, О. Олесь, В. Симоненко, В. Стус. - К. : Наукова думка, 2001. - С. 204.
4. Симоненко В. Ти знаєш, що ти - людина. - К. : Наукова думка, 2001. - 296 с.
5. <http://www.poetryclub.com.ua>
6. <http://www.poeziya-ukrainy.com.ua/materi/>

рпп

рпор

[У разі використання матеріалів цього сайту активне посилання на сайт обов'язкове](#)

